Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

АВГУСТ
6
Воскресье
1939 он
№ 180 (2810)
Сэн 10 мүнгэ

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумай ОРГАН.

Azalşadai depytaaduudai niutaguuddaxi soveedyydte holxoo baigaa hungaltanuud tuxai

Azalşadai depytaaduudai niutaguuddaxi soveedyydte hungaltanuud tuxai polozeeni bolbol delxei deere egeel demokratiiçeska erxenyydiiji soveed ünde ygehen ba byxezyylhen sotsialinska Konstituuciin aguujiin priincipyydei yndehe huuri deere zoxioogdobo. Polozeeniiji, azalşadai depytaaduudai niutaguuddaxi soveedyydte hungaltanuudai zuram tuxai bolbşeviig zakooniiji zoxiooxoobo, SSSR-ei Verxoovno Soveedte, sojuuzna ba avtonoomnoo respyyblikenyydei Verxoovno Soveedyydte hungaltiin kampaaninuudai oopedonь xadaa abtaba. Ede hungaltanuud xadaa tusagaar jixe organizoovannoor yngerheniinь ba kommunistnuud ba partiiina şenyydei staalinska bloogoi olotomo ilaltaar dyyrheniinь bedeetei baina.

Azalşadai depytaaduudai niutaguuddaxi soveedyydte hungaltanuud tuxai polozeeni bolol hungaltanuudta, Rossiisko federaaciin byxii azalşadai byedeereee xabaadalsalgiijinь angaxa gehen centraalьna neebodoloor nebterenxei. Hungaşa byxen xadaa xaanaşji algaahaa xamaagyi, eeriingee azdaanska ynder yyrgiiji dyyrexe argabaidaltai baixaar, hungaltiin tiime zuram baiguudanxai. Gyrenei zasagai byoorganuudiiji konstriirovalda ynexeer xabaadalsalgiiji adta garantiirovalagşa soveed, sialiis demokratiiin udxanь xii delxein urda yşee nege xin demonstriirovalagdaxanь.

Socialiis demokraati bolbol sagai byxii oorganuudai hungaltanuudta aradai maassanuui bodoto xabaadalsalgiijinь ngaxahaa gadna,—soveedyyi orondo Leenin—Staalinai artiiin xytelberi doro, xeden illioon azalşad xadaa hungalin kampaaninuudai organizaaor bolon vestypaalna. SSSR-ei erxoovno Soveedte hungaltanuudái yjede, manai oronoi illioon xaxadhaa deeşe tyryy ynyydenь hungaltiin uçastkooo komiissanuudai sostaavta ydelmerilhen baina. Sojuuzna a avtonoomno respyyblikeyydei Verxoovno Soveedyydte hungaltanuudai yderyydte, yşee olontooto azalşad adaa hungaltiin komiissanuudai çleengyydenь baihan jym. Azalşadai depytaaduudai niutaguuddaxi soveedyydte hungalanuud tuşaa hungaltiin kampaani xadaa organizacioonno a agitacioonno xydelmeride xabaaduulagdaxa xynyydeigee oogoinь talaar yşee jixe dalaatai bolxonь hezeggyi. Uridşaan bodomzolon yzehenei johoor, gansaxan le RSFSR-te, hungaltiin uçastkoovo komiissanuudai çleengyydenь 4 milloonhoo deeşe bolxo baina. Manai hungaltiin sisteeme xadaa ynexeereel Staalinska Konstituuciin hungaltiin sisteeme — delxei deere egeel demokratiiçeska hungaltiin sisteeme baihanainь todorxoi, nagliaadna yşee nege barimta myn.

Gazaa talahaanь xaraxada, byrzyaazna oronuuddaxi hungaltiin sisteeme xadaa zyitei şingieer xaragdaxa jym, xarin xereg deeree, azalşadai ugaa olon maassanuudainь hungaltiin erxiiji xahana.

Manaida, ilahan socialiizmiin orondo xereg ondoo baina. Gansal manaida, ynexeer syleete ba ynexeer demokratiiçeska hungaltanuud bii. Soveed Sojuuzai azalşa byxen xadaa bodoto aradai duraxyselee gargalgadanь xabaadalsana.

Gyrenei zasagai niutaguuddaxi oorganuudai hungaltanuud, Staalinska Konstituuciin johoor tyryyşiinxijee yngergegdexe hungaltanuud bolbol dalaisaaraa, hungagşad ba hungamalnuudaigaa toogoinь talaar aguujixe politiiçeske kampaani bolxo baina. Zuundalamilliooono Soveed arad bolbol azalşadai depytaaduudai, xizaarai, oblastnoi, gorodskoi, raioonno, seelьske ba poselkoovo soveedyydte xeden zuugaad miangan tyryy xynyydee hungaxa baina. Leenin—Staalinai paartiaar urguulagdahan, xymyyzyylegdehen xeden arbaad miangan xynyyd, aradai daisadtai temeselde xatuuzahanaa ba erelxeg zorimgoigoo, kommuniizmiin yxelgyi ideaalnuudta eeriingee preedannostiiiji xaruulhan xynyyd gyreniiji erxilelgede jirexe baina. Tiixetei xamta, hungaltiin kampaani xadaa mynee niutaguuddaxi soveedyydte xydelmerileze baigaa nyxedyydte bygedendenь ton serьjoozno şalgalta bolxo geeşe. Azalşad bolbol tedenerei xydelmeriiiji kritiiçeskeer, narin niagtaar segneze yzexe baina.

„Zasagai niutagainь ali negen oorgan xadaa goorodoi ba dereevniiin azalşadai olonjanziin ba ulam byri urgan baigaa xeregselnyydeinь ali negiiji xangaza şadaxagyi baiza baidag. Hain hurguuli bariaa gyş, ali ygei gy? Baira baidalai ysloovinuudiiji haizaruulaa gyş? Biyrokraad bişe jym gyş? Manai azaliiji ylemze effektiivne, manai azabaidaliiji ylemze kylьtyyrne bolgozo şadaa gyş? Xereggyişyydiiji xajaza, tedenerriiji spiisogyydhee zuraza, erximyydiiji debzyylze ba tedenerei kandidatuuranuudiiji tabiza, kandidaaduudta xandaxa xeden millioon hungagşadai kriteerinyydenь iime baina. Tiime daa, hungaltiin temeselenь erşemtei baixa, tere xadaa olontooto ton xursa asuudalnuudiiji —gol tyleb, aradta tyryyşatiin udxaşanartai praktiiçeska asuudalnuudiiji toiron bolxo baina“. (Staalin).

Egeel iime deerehee, azalşadai depytaaduudai niutaguuddaxi soveedyydte hungaltanuud ba ede hungaltanuudta beledxelge bolbol azaxiin ba kylьtyyrne baiguulalta, eelzeete bojevoi zorilgonuudiiji şiidxelgede, paartiiin XVIII sjeezdiin direktiivyydiiji bejelyylgede ugaa jixe poloziitelьno roolь dyyrgexenь hezeggyi. Mynee, oronoi tyryy seelьske soveedyyd xadaa socialiis sorevnovaanida orolsoo, Moskoovsko ooblastiiin tyryy selьsoveedyydei, Staalinska Gurbadugaar Tabanzilei neremzete socialiis sorevnovaanida aktiivnaar xabaadalsagşadai iniciatiiviiji demzene. Hungaltiin kampaaniin yjede, socialiis sorevnovaani bolbol niutaguuddaxi byxii soveedyydiiji ezelxe ba tedenerei yderbyriiin praktiiçeska byxii xydelmeriiin şine debzeltede aguujixe stiimyl bolxonь hezeggyi baina.

Gyren tuxai staalinska hurgaal xadaa uragşaa, kommuniizm teeşe, SSSR-ei ilalta tyges debzexe zamiijinь gereltyylne. Ene istoriiçeska zamiiji amzaltataigaar dyyrgexiin tula manai gyreniiji ulam byri bexizyylxe, terenei xyseşadaliiji ulam byri şangadxaxiin tula xydelmerilxe xeregtei.

Staalinska Konstituuciin yndehe huuri deere tyryyşiinxijee yngergegdexee baigaa, soveed zasagai niutaguuddaxi oorganuudta hungaltanuud xadaa xydelmerişen ba tariaaşanai socialiis gyreniiji ulam byri xysesadaltai, byxii daisadta ulam byri ajuultai bolgoxo geeşe.

Rossiisko Soveed Federatiivna Socialiis Respyyblike, adli erxete arbanegen Sojuuzna respyyblikenyydei dunda tyryyşiin respyyblike bolbol bolьşeviig organizoovannostiiin erxim zişeenyydiiji xododoo xaruulhan ba xaruulxaşji baina. Terenei ooped deerenь, byxii Soveed Sojuuzai araduud xadaa gyrenei sesen mergen xytelberide hurahan ba huraxaşji baina. Bolьşeviigyydeer xytelberilegdeze baigaa, RSFSR-ei azalşad xadaa bolxoo baigaa hungaltanuudiiji erxim zişeete otiiçnoor beledxexe ba yngergexenь, Staalinska Konstituuca xadaa jamaraar yngergexiiji ereneb, tiimeer yngergexenь hezeggyi baina.

(„Praavdiin“ tyryy bişeghee),

Бүхы хүсөө мобилизоваалха

Мүнөөдэрэй шухала зорилго

Хориин аймагай, Хэжэнгын МТС-ын колхозууд үбэһэ хуряалгын хүдэлмэриие тон ехээр ойтуулжа байна.

Июлиин 25-най мэдээгээр, энэ МТС-ын колхозууд 5564 гектар газарые сабшажа, планаа арай гэжэ 24,4 проц. дүүргэһэн байна. Тус МТС-ын колхозуудай үбэһэ хуряалгые иимэ муугаар ябуулжа байнанай гол шалтагаанынь хадаа, МТС-ын дирекциин ба зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэйшье, зүгһөө, ВКП(б)-эйн ЦК-гэй Майска пленумэй тогтоолые олониитэ колхознигуудай дунда мүнөө хүртэр дэлгэрүүлжэ ба ойлгуулжа шадаагүй дээрэһээ болоно.

Жэшээлхэдэ, Дээдэ-Хэжэнгын сомоной, „Майн Нэгэн“ колхозой зарим колхознигууд: Вечникова М., Вечников Е., Федорова М. ба Комарова П. гэгшэд колхозой ажалда ба общественнэ хүдэлмэринүүдтэ хабаададагүй байна. Эдэнэр хадаа үбэһэ хуряалгада ябахаа мүн лэ арсадаг юм. Иимэ ябадалые колхозойнь хүтэлбэрилэгшэд хэды мэдэжэ байбашье һаа, тэрээндээ ямаршье хэмжээ абадаггүй байна. Энэ мэтын фактнууд дээрэһээ, тус колхозой үбэһэ хуряалгын план арай гэжэ 36 проц. дүүргэгдээд байна.

Мүн, Советскэ сельсоведэй „Заветы Ильича“ колхоз болбол үбэһэ хуряалгаа хүдэлмэриин 20 үдэр соо дүүргэхэ плантай байгаад, бүхэли 21 хоногой торшо соо ойдоо 45 проц. дүүргээ.

Тиин гэтэр, тус колхозой түрүүлэгшэ нүх. Тарабукин болбол үбэһэ хуряалгада бүхы хүсөө мобилизовалаагүй ба тэрэниие конкретно хүтэлбэреер хангаагүй байна. Павлов Я. А., Павлов И., Афанасьев Р., Маслов С. ба Манзаров С. г. м. колхознигуудань хэдэн үдэрөөр архидажа ябадаг байна. Энэ колхозой колхознигуудай дунда ажалай дисциплина ба ажалай организованность тон нула.

Энэ мэтын фактнууд Доодо-Худанай, Молотовой нэрэмжэтэ ба Хэжэнгын сомоной зарим колхозуудта үзэгдэнэ.

Дутуунуудта эсэс табижа, үбэһэ хуряалгые ойрын сагта дүүргэхэ—мүнөөдэрэй шухала зорилго.

ДАМ. ЖАМ.

ZURAG DEERE: Ulasxoorondiin buudalgiin zaoocno sorevnovaanida xabaadagşad V. A. Promiislov ba A. A. Govorkoov gegşed SSSR-ei Osoavixiimei CS-eer ynete belegyydeer şagnagdaba. (TASS-iin fotoxrooniko).

Түргэн темпээр хүдэлмэрилхэ

1939-40 онуудай һуралсалай жэлдэ тон һайн амжалтануудые туйлаха ба һургуулиингаа хүдэлмэриин шанарые үшөө һайжаруулхын тула, бүхы һургуулинууд болбол эхин түрүүн һуралсалайнгаа шэнэ жэлдэ образцовоор бэлэдхэхэ уялгатай.

Һургуулинуудай помещенинүүдые ремонтолхо, учебнигүүдые ба наглядно пособинуудые бэлэдхэхэ, һургуулинуудые багшанараар укомплектовалха г. м.асуудалнууд хадаа угаа ехэ гүрэнэй удхашанартай хэрэгүүд болохо байна, юуб гэхэдэ, эдэ хэрэгсэлнүүдые дүүрэн бэлэдхэһэнһээ, 1939-40 онуудай һуралсалай жэлэй амжалтануудыг дулдыдаха байна.

Гэбэшье, зарим һургуулинууд хадаа һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие ехэ удаан темпээр ябуулна.

Жэшээлхэдэ, Улан-Удын пединститут (директорэнь нүхэр Дуринов) 1939-40 онуудай һуралсалай жэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие удаанаар ябуулжа байна. Августын 15-да һургуулиингаа помещенинуудта ремонт хэжэ дүүргэһэн байна ёнотой аад, мүнөө ремонтонь ба бэшэшье заһабаринуудань дүүрэхэ үды байна.

Мүн кабинедүүдэнь хүсэд найнаар оборудовалагдаагүй. Тус һургуулиин оборудованида гаргашалагдаха мүнгэн зөөри ехэ дутамаг. Гансахан физическэ кабинедэй оборудованида 30 мянган түхэриг хэрэгтэй байна.

Тээд, Наркомпрос болбол энэ һургуулиин бүхы оборудованида гаргашалагдахын тула, миил 80 мянган түхэриг мүнгэ үгэһэн байна. Энэнь хадаа хаанашье хүрхэгүй байха юм.

Гадна, студентнэрые шэнээр абалга (набор) тон хангалтагүй. Энэ жэлдэ 90 студентнүүдые абаха аад, мүнөө миил 62 хүнүүд мэдүүлгэ үгэһэн байна.

Тэрэшэлэн, № 36 ба № 4 һургуулинууд һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл муутай. № 36 һургуулиин һуралсалайнь классуудта мүнөө түртэр шекатурка хэгдэжэ дүүрээдүй, шэрдэгдээгүй ба сагаадагдаагүй, задагай байна.

Ушар иимэһээ, энэ үлэһэн богонихон саг соо хүдэлмэридөө эрид хубилалта хэжэ, һуралсалай шэнэ жэлые дүүрэн бэлэдхэлтэйгээр угтаха хэрэг хадаа гансахан һургуулиин директорнүүдэй ба гэгээрэлэй тахагуудай зорилго бэшэ, харин бүхы партийна ба советскэ организацинуудай боевой зорилго болно.

Ж.

Шалгагдадаггүй договор

Улан-Удын мелькомбинадай хүдэлмэришэд ба хүдэлмэрилэгшэд хадаа 1939 оной январь һарада Читинскэ областиин № 2 мелькомбинадтай социалистическэ соревнованиин договор баталаһан байна. Тээд, соревнованиингаа хэрээр дүүргэгдэжэ байһан тухай результадые мүнөө болтор нэгэшье шалгаагүй. Энэ мэтын саараһан дээрэ хосороһон социалистическэ соревнованиһаа ямаршье результадай гарахагүйнь хэндэшье эли.

Энэ баталагдаһан социалистическэ соревнованиингаа договорой ёһоор, тэндэ заагдаһан пунктнүүдээ бодото дээрэнь бэлүүлжэ, баталһан додоговороо саг соонь шалгаха ба социалистическэ соревнованиин, стахановска хүдэлөөнэй үндэһэ һуури дээрэһээ үйлэдбэриин үндэр дээдэ показательнуудые харуулха, соревнованидаа Читинскэ областиин №2 мелькомбинадые илаха ябадалда профсоюзна организаци хадаа угаа ехэ рольтой байһан аад, завкомой түрүүлэгшэ Омельшенко болбол энээн тухай ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй. Ядахадаа, Омельшенко болбол комбинадтаа хэдышье стахановцуудтайгаа хүсэд мэдэхэгүй байна.

Мүн комбинадай дирекци болбол энэ хэрэг тушаа шиидхэхы хэмжээябуулганууде абажа шадаагүй.

Ушар иимэһээ, мелькомбинадай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, комсомольско ба профсоюзна организацинууд хадаа стахановцуудай методые гэгдэгшэдтэ дамжуулан үгэлгые ба хүдэлмэрилэгшэдэйнгээ дунда социалистическэ соревнованиие үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэдэнээ үдэр бүхэндэ хүтэлбэрилхэ уялгатай болоно.

С. Серетарова.

Byxedelxein viistavke deere

Nьju-Ioork, aavgustiin 2. (TASS). Nьju-Ioorkdoxi byxedelxein viistavkede xynyydei orolgo bolbol anxan neegdehendenь oroxodoo ton bagaar orodog bolhon baina geze medeesegdene. Orogşodoi too oloşoruulxiiji xyseze, viistavkiin administraaca bolbol sybbootiin ba voskreseeniin yderyydte viistavkede orolgiin tylelgiiji dooşoluulhan baigaa. Amerikaanska fiirmenyydei olon tooto kampaaninuud bolbol byxii nedeeliiin torşo soo orolgiin tylelgiiji dooşoluulxiin erelte xene.

Byxedelxein viistavkiin neegdehen yderhee xoişo 16 milliioon garan xynyyd viistavkede orohon baina.

Xiliin saanahaa telegraammanuud

Byxedelxein viistavkiin soveed pavilьoondo Amerikaanska bagşanar

Nьju-Ioork, aavgustiin 1. (TASS). Ysegelder Kolumbiiska yniversiteedei dergedexi pedagogiiçeska kolleedzede huralsadag AXŞ-iin eldebştaaduudai dunda ba doodo hurguulinuudai 400 bagşanar xadaa Nьju-Ioorkdoxi, byxedelxein viistavkiin soveed pavilьoondo orobo. Bagşanar xadaa eksponaaduudiiji ton jixeer honirxozo xarahan ba Soveed Sojuuzdaxi azabaidalai eldeb olon ooblastьnuudaar olon tooto asuudalnuudiiji ekskyrsovoodhoo hurahan baina. Zdaaninuud ba eksponaaduudiiji haişaaba.

XITADDAXI VOJEENNE JABUULGANUUD

(Çynciin ba Loondonhoo, TASS-iin korrespondeentnyydei medeesehenei johoor)

Centraalьna Xitadta

Sinьjaanai xoito zygte ba zyyn-xoinonь ton şanga baildaanuud bolno. Xitad seregyyd bolbol koontrdobtolgodo orobo. Japoonsko nege koloonno xadaa Tynboodo dobtolxo gehen amzaltagyi hedelgiin hyylde, Ycziadianoo oşobo. Ijyyliiin 29-de, xitadai çaastьnuud bolbol tereşelen Tamboodo dobtolzo baihan japoonsko koloonniiji soxizo, Mingaal ba Tynboogoi xoorondo baihan traakt deerexi Posiaanьçeeniiji koontrdobtolgoor ezelhen baina.

Urda xitaddaxi froontnuud ba Şanьsii proviinciin froont deere xubilaltanuud boloogyi.

* * *

Xitadai oficiaalьna medeenei johoor, Ijyyliiin xojordoxi xaxadta Xitadai byxii froontnuud deere japooncuudta esergyy 350 garan baildaanuud bolhon baina. Ede baildaanuudta japooncuudai geegdelenь 13694 xyn bolno. Zarim japooncuud amidiigaar pleende abtahan baina. Xitaduudaar ezelegdehen trofeinyydei toondo, 500 garan vintoovkanuud, 11 pylimiooduud, 5 buu zebsegyyd, jixeşeg bojepripaasuud bii. Ene yjede, xitadai regyliaarna ba partizaanska çaastьnuud japoonsko 56 taankanuudiiji ba avtobroneviigyydiiji ygei xebe, japoonsko vojeenne 17 syydnenyydiiji şingeebe.

Aanglo-Xitadai xarilsaanuud

Loondon, aavgustiin 1. (TASS). Taiimsiin medeesehenei johoor, angliiska praviitelьstvo bolbol Xitadtai xarilsaan tuşaa Aangliiin poliitika jamarşji xubilaltanuud ygei geze xitadai praviitelьstviin medeende xyrgexiiji xitaddaxi eeriingee posooldo daalgahan baina.

„Deili telegraaf end morning poost“ gazeedei medeesehenei johoor, angliiiska praviitelьstvo bolbol AXŞ-iin praviitelьstviin, Daalьna Vostoogdoxi xojor oronuudai intereesyydte xamaaradag xeden asuudalnuud tuşaa hanamzaa xelexiiji erilte xehen baina.

ÇEXO-SLOVAACKA ERXIM GAZARNUUDIIJI KONFISKOVAALALGA

Varşaava, aavgustiin 2. (TASS). Germaanska zasaguud bolbol „Çeexi ba Moraaviin protektoraadta“ erxim gazarnuudiiji ezelee. „Ekspreess“ geze poolьsko telegraafna aagenstviin medeesehenei johoor, Glyçiinske yjeezdde (Sydeete) çeexyydei ezelze baihan 330 kvadraatna kilomeetr gazar abtahan ba neemcyydte 15 miangan gektaar şaxuu gazaranь ygtehen baina.

XASAANSKAAR SOXIXO, STAXAANOVSKAAR XYDELMERILXE

ZURAG DEERE: Staarşa leitenaanta P.S. Olьxoovikiin jixe buugai xemzeeşedei podrazdeleeniiin komsomoolьcuud bolbol Xasaan nuurai deregedexi baildaanda japoonsko batareeiji ba xojor rootiin soldaadiiji ygei xehen baina. Dundanь—podrazdeleeniiin komandiir nyx. Olьxoovik (1938 on, aavgust) (Sojuuzfoto).

ZURAG DEERE: Negedegeer otdeelьne Ulaan tugta aarmiiin N-ske çaastiiin komandiirnuud bolbol Xasaan nuurai dergedexi baildaan sooguur japooncuudhaa abhan vojeenne eldeb zebsegyydiiji oboolozo baina. (1938 on, aavgust). (Sojuuzfoto).

RKKA-gei CENTRAALЬNA MYZEIDE

Xasaanska sobiitinuudai otdeel xadaa—Xydelmerişen Tariaaşanai Ulaan Aarmiiin Gentraalьna myzein egeel zaluu otdeel myn. Udxaaraa, ene xadaa otdeel bişe, xarin ygoloog jym. Zygeer, terenei eksponaaduudanь—xasaanska baildaanuudai xelegyi gerşelegşed myn—myzein olon tooto xabaadagşadai ugaa jixe anxaraliiji bejedee tatadag baina.

Xabaadagşad xadaa Xasaanai geroinuud—I-dexi Primoorsko aarmiiin bojeecyydei, komandiirnuudai ba politxydelmerilegşedei portreedyydiiji xarana. Xatuu şiryyn baildaanuudiiji xytelhen komkoor Şteerniin zorigtoi ba erelxeg niuuranь xaragdana. Martagdaşagyi komissaar—bolьşeviig I. A. Pazaarskiiin portreed xaragdana. Ene xadaa daisadai gal doro, Zaozioorno ynderdexiin ştyyrme deere bojeecyydee zalan jabaa. Terenei zişeegeer zorigzohon bojeecyyd bolbol okooponuud ba tranşeihaa samurainuudiiji soxihon ba soveed soopkahoo tedeniiji zailuulhan baina. Zygeer, daisadai homon xadaa erelxeg komissaariiji xorolon alahan baina, I. A. Pozaarskida Soveed Sojuuzai Geroin nere zerge olgogdobo.

Pylimiootçig Golьjaanov... Neteryy samurainuudai dyte jireterenь xylieeze baihan ba pylimiootno xaluun galaar daisadai genziiji xiargahan baina. Xasaanska sobiitinuudai hyylde byxii manai orondo eli medeetei bolhon xynyydei portreedyyd baina. Edener—Soveed Sojuuzai geroinuud—I. D. Cernopiaatko, P. F. Tereeçkin, I. N. Moşliaak, soveed aviaaciin erid dobtolgonuudta xabaadagşa eskadriiliiin komissaar Zloi, liootçiguud, tankiistnuud, artilleriistnyyd, pexootno bojeecyyd.

Şil doro partiiina xojor bileedyyd. Edeeniiji ybsyyn deeree narinaar xadagalza, kommuniistnuud B. I. Şeeinkman ba D. I. Kripaax xojor exe oronoigoo tyloo baildaanda jabahan baigaa. Geroinuudiiji xorolon alahan daisadai homon bolbol partiiina bileedyydiijinь syme soxihon baina.

Çaastьnuudai partiiina organizaacanuud bolbol baildaanai bolzo baihan yje soo yseereegyi. Xarin, edener xadaa xynyydeer dyyrgegdeze baigaa. Partiiina bişe zuugaad bolьşeviigyyd bolbol baildaanda oroxohoo urda tee gy, ali ataakanuudai xoorondoxi zabhar soo, bolьşeviig paartiiin zergenyydte oroxiin erelteteigeer medyylge ygehen baina. „Baildaanda kommuniist bolood jabaxiiji xyseneb. Xerbee exe oronoigoo tyloo yxexe boloo haa, Leenin—Staalinai aguu jixe paartiiin çleenei nere zergiiji zyyze yxexiiji xyseneb,"—geze bojeecyyd ba komandiirnuud bolbol eehediingee medyylgenyydte bişehen baina.

Fotograafinuud deere şugii modonoi zurag... Baildaanda belen baihan xorgodomol taank xaragdana. Gyseniice deerenь tyşegleed taankiin komandiir nyx. Koonnov bolbol BKP(b)-ein zergede abtaxa tuxai medyylge bişene. Ulaan Aarmiiin soloto çaastьnuudaar Zaozioorno ynderdexiin geroiiçeska ştyyrmiiji xaruulhan eskiizne zuraguud ilangajaa honirxoltoi baina. Zuraguud xadaa xasaanska baildaanuudta xabaadagşa leitenaant V. S. Poliakoovoor xegdehen baigaa.

Socialiis sorevnovaaniiin xyse şadai bolbol tedenei japoonsko samurainuudtai temeseldenь xasaanai geroinuudai bojevoi zorilgiiji zigyyrtyylhen baina. 32-doxi diviiziin bojeecyyd ba komandiirnuudai daisadta esergyy şiidxexii temeselei urda tee nyxedtee elьgeehen uriaal soonь xelegdene: „Zorilgonuudaa erximeer şiidxexiin tula, samuraiska sabaxiaar geşxegdehen soveed soopka deere, xen tyryyşeer soveed tugiiji namilzuulxab geze, 40 SD-ji soc. sorevnovaanida urinabdi."

Myzeide orogşod xadaa xasaanai geroinuud geze dostoinoor nerelegdehen Leenin—Staalinai paartiiin ba aradai ynen sexe xybyydei portreedyydiiji haixaşaan xaranad. N. SERGEEJEV.

ZURAG DEERE: Komandiirnuud—Daalьnavostooçniguud bolbol Xasaan nuurai dergedexi Zaozioorno yndertxe deere buugai tobşoor ba granaadai xelterxeide syme soxiuulhan bojevoi ulaan tugaa bodxozo baina. (1938 on, aavgust). (Sojuuzfoto).

XASAAN NUURAI DERGEDEXI ZASTAAVADA

Xasaan nuur. Terenei nurangi erjenь xadaa aldarşahan xojor soopkanuud şingi, xatuu şiryyn baildaanuudai bolhon temdegyydtei zandaa baina.

Zaozioorno soopka. Nege zilei saad tee, Xasaanai geroi bolьşeviig Ivaan Moşliaagaar xiidxyylegdehen ub ulaaxan tug xadaa terenei oroi deere omogoor namilzana. Ştaabuudai negen deere iime ygenyydiiji yşee xolo baigaad unşaza bolno: „Soveed oronoi ilaltata znaamiiji Zaozioorno ynderhee xenşji abza şadaxagyi."

Vorotaanuudiiji bii bolgohon baganuud xojor yndernyyd. Byri urdada, Nikolai II gedegei tabimalanь xadaa ede vorotaanuudta mançzuurtai xudaldaa jabuulhan jym. Interveenciin zilnyydte, japoonsko ezemdegşed bolbol ene vorotaanuudaar, eehediingee erxim koloonnonuudiiji Soveed Daalьna Vostoogto asarahan baina. Tyryyşiingee ilaltanuudaaraa xyxişehen japooncuud bolbol tere yjede ede vorotaanuudiiji „zol zargalda oşoxo seberlegdemel xargii" geze avaansaar nerelhen baigaa. Ulaan Aarmiiin soloto çaastьnuud, geroiiçeska partizaanska otriaaduud xadaa interveentnyydiiji yı buta soxihon ba tedeniiji Tiiixi Okiaanai gyn gynzegii uharuu xajahan baina.

Xasaan nuurai raioondo japoonsko samurainuud bolbol preedmetne yroogiiji abaa. Zygeer, zanşalanь—xojordoxi natuura bolhon baina.

Socialiis xiliin xiorxo xursa çasovoinuudai heremzete niydenhee xenşji zailaza şadaxagyi.

Hajaxan, otdeleeniiin komaandiir Kaarlov xadaa eneeniiji xereg deerenь xaruulaa.

Filiizkiiin komaandovalza baihan nariaadai sostaav soo orolsozo Kaarlov xadaa ydeşelen oroi xile deere oşobo. Nomogoxon Xasaan, ysxen sagaan manan dunda baigaa. Terenei erjiiji, soopkadnuudiiji hyniiin balai xaranxii xuşana. Tiime hynide vaaxtiiji xaraza baixanь berxetei jym, ilangajaa heremzetei baixa xeregtei baina. Filiizkiin nariaad bolbol exe oronoor tereende daalgagdahan xariuusalgiiji gaixamşagaar hanaza jabaa.

Kaarlovai oopetna şixen xaaa şugii modonoi nabşahanuudai jesteestvenne bişeer harşaganaxiiji genete sonosobo. Kaarlov xadaa bejee gazarta niaalduulaad holzorbo. Harşaganahan gazarta dytelze jabaxadaa, şinexen myrnyydiiji xarazarxiba. Tere myrenyydenь xadaa uriaalgyi „ailşadai" negende abaaşahan baina...

Zastaava xadaa bojevoi ba politiiçeske huralsalaar dyyrenxei. Ygleenei mananai taraa ygei bolzo baixiin yjede—zastaava xyxiyyneer bodzo exilne. Fizzariaadkiin ba zaavtrakiin hyylde bojeecyyd bolbol olontooto soopkanuud deere garna. Huralsalai ataakanuud, dobtolgonuud, buudalganuud exilne. Şanga duuta „uraa" xaşxaraldaanuud bolbol vintoovoçno buudalganuudtai niilen zedelne. Ende, nob nogooxon soopkanuud deere erelxeg, xyxiyyn, zyrxelig bojeec—soveed pograniiçnig xymyyzyylegdedeg baina.

Ydeşelen, zastaava deere voloçaajevska, kaxoovsko, xasaanska baildaanuud tuxai xongioo ajalgata duunuud, xyxiyyn enieeden şuujaanuud myyzekiin abiaanuud suuriaatana. Pograniiçniguud amarna, sengene. Kinomixaanik bolbol zastaava deere şine kinofiilmnyydiiji asarna.

Pograniiçniguud — xasaanovcuud, tereşelen manai exe oronoi pograniiçniguud bolbol soveed xilenyydei oiroo xyrteşegyin tyloo jamarşji minuutada zagsaxaar belen baina. Enenь yngerhen zilei avgustoovsko ydernyydte xaruulagdaa. Komaandovaanihaa, tus zastaavaar abtahan arbaad magtaalnuud xadaa eneen tuxai gerşelne. Xen manai orondo dobtolxiiji hedeneb, tede xadaa eneeniiji gaixaxa baina.

APAARCIN.

Posьjeetske Ulaantugta pograanootriaad.

Xasaan nuurai şadar japooncuudiiji butasoxihonoi oi

Negedygeer Tusxai Ulaantugta aarmi bolbol Xasaan nuurai şadar soveedei xeheg—territooriiiji dobtolhon japoonsko imperialiistnuudiiji butasoxihon yderiiji, Zaozioorno ynderte generaalьna ştyyrm xehen yderiiji, byxii soveed aradtai negen xamta aavgustiin 6-da temdeglene. Ulaan Aarmiiin çaastьnuud xadaa soveed ogoroodto xoinogşodoo xonşooroo şurguulxaa bolixiinь tulada, ene yderte japoonsko vojeenşçinede preedmetne yroogiiji ygehen baina.

Japoonsko vojeenşçine xadaa Soveed Sojuuzai xile deere provokaaciiji beledxexe zuuraa, soveed pograniiçniguud bolbol xiliiji ebdebe gehen xuurmag ygeer obşçeestvenne hanai bodoliiji uridşalan teeriyylhen ba Zaozioorno (Çankiifyyn) ynder xadaa japooncuudta xabaatai jym gehen veersiiji taraahan baina. Byri ijyyliiin 20-do japoonsko posool Sigimiicy gegşiin, Zaozioorno ynderiiji seberlexe tuxai ylьtimaatumiiji soveed praviitelьstvodo oficaalьna bariuulxadanь, ene soopka xadaa yşee xen negende bişe, zybxen le Soveed Sojuuzda xabaatai jym geze oilguulza ygtehen baigaa. Xynçyynske soglaşeenide xabsaruulagdahan kaartiiji, barimta bolgon xaruulagdahan jym. Terenei hyyleerşji, japoonsko vojeenşçine xadaa nanşaldaaşa petyyxnyyd şingieer, Zaozioorno ynderiiji xyseeree abaxamnai geze byxii delxeide xaşxaraldaa hen.

Tiin, vojeenne jabuulganuud xadaa ijyyliiin 29-de exilhen baina.

Japoonsko pograniiçniguudai nege roota bolbol xiliiji ebdeze, Beziimiaana ynder deere baihan 11 xyntei soveed pograniiçna otriaadiiji atakovaalhan baina. Soveedei yseexen xynyyd xadaa ylemze olon protiivnigoi urdahaa geroiiçeskoor esergyysen tulaldahan baigaa.

Ijyylirin 31-de, xile deere uridşalan asaragdahan 19-dexi strelkoovo diviiziiin polevoi çaastьnuudiiji, tedeende xabaatai bronepoojezdnuudtaigaaranь xynde, xyngen ba zeniitne, artilleeriteigeer, soveed soopkanuud teeşe dobtololgodo oruulhan baina.

Manai aldarta pograniiçniguud bolbol japooncuudta daxiaad le geroiiçeskoor esergyysee hen, gebeş, tedenerei xysenь tensexegyi baga baihan tuladanь suxariza oşoo. Japooncuud xadaa xiliiji nebteren 4 kilomeetr şaxuuda, manai territooriiin nege uçaastogiiji ezemden abşoo hen. Zaozioorno ba Beziimiaanna yndernyyd japooncuudai garta orşohon baiba.

Arban xojor yderei torşo sooxi tulaldaanda damzan orohon sobiiti tiimeer exilhen baigaa.

Soveed Sojuuzda esergyy provokaaca xexiijinь japoonsko vojeenşçiniiji jyn baalaab? Japoonsko vojeenşçine xadaa Soveed Sojuuzai xilenyydei bata bexiiijinь ba Ulaan Aarmiiin xysiiji turşaad yzexee hanaa. Japoonsko vojeenşçiniiji, tedenerei, baruun teexi faşiis xaninuudanь iime provokaacada tylxize oruulaa.

Japoonsko vojeenşçine xadaa provokaacaa xexiin tulada Xasaan nuurai raiooniiji jaaxadaa şileze abahan bainab?

Xysed tenegşeg ba zyrxe bagataişag japoonsko generaalnuud bolbol ene uçaastog xadaa bagaar bexizyylegdenxei geze, myn tereşelen Zaozioorno (Çankiifyyn) ba Beziimiaanna soopkanuud xadaa soveed talahaa oroxodo berxeşeeltei geze xamagail tyryyn naidazarxihan baina.

Aavgustiin 6-da generaalьna tulaldaan exilhen baina. Artilleriiske beledxel, ygleenhee xoişo jabuulagdaa. Soopkanuudiiji xuşahan mananai telerxedenь, soveed oronoi omog sookolnuud agaariiji byrxeezerxiee hen. Tedener xadaa xysendee dyyren etigelteigeer tegşe stroigoor, hanaa zoborigyigeer ogtorgoido, eliideze jabaa.

Ulaan Aarmiiin bojeecyyd xadaa aavgustiin 7-noi urda hyniiiji, Zaozioorno ynderei tyloo ataakanuudiiji xeheer yngergee, tiin, terenei xiara deere Soveed oronoi Ulaan tugiiji manduulhan baina.

Udaadaxi ydernyydtenь Beziimiaanna ynderei tyloo ba Zaozioorniin ara taliinь tyloo baildaan bolhon baina. Samurainuudai, xuuşan huurijaa ezelxiiji hedeze xehen olontooto ataakanuud gederge soxigdoo. Tiin, samurainuudai xaluuniinşji, tuulgaar ba buladaar xysed gegşeer xyrgeegdehen baina. Tedenerei, baruunteexi faşiis xaninuudiinь jadaxadaa, haixaşaagaaşgyi daa. Japooncuud xadaa ebseje geze guixa baatai bolhon baina.

Xasaan nuurai şadar xehen provokaacanь japoonsko vojeenşçinede iime gutamşagaar dyyree hen. Exe oronoo arşalagşad xadaa otvaagiin, erelxegei ba geroiizmiin zişeenyydiiji xaruulaa. Bojeecyyd xadaa Staalinai neriiji nerelen jabaza, samuraiska poziicanuudiiji ştyyrmelelgede jabahan ba ilahan baina.

Soveed Sojuuzai ba terenei Ulaan Aarmiiin xyseşadaliiji byxii delxeide xaruulza, ulaan tug xadaa Zaozioorno ynder deere omogoor namilzan xiidene.

Aguujixe arad xadaa japoonsko agreessornyydiiji yxese soxihon eeriingee geroiiçeska xybyydeeree ton zyiteigeer omogorxono.

Xasaan nuurai şadarxi baildaanda paarti ba aradai xeregei tyloo geroiiçeskoor naha barahan komissaar Ivaan Pozaarski ba politryyg Ivaan Gvazdioov gegşed, nerenyydee mynxe aldaraar şimeglee. Tedener xadaa şarxatahanşji haa, daisanai homondo dairagdaza naha barataraa, stroihoo zaisaagyi.

Soveed exe oronoi tyloo baildagşadai seezen soonь japoonsko bulimtaragşadta zebyyrxelei gal badaraza jabaa, bojeec byxen geroiiçeska poodviguudiiji xee, xyn byxen xadaa neterhen daisaniiji eseslexee xysee. Ede bojevoi ydernyydte Ulaan Aarmiiin bojeecyyd bolbol socialiis baiguulaltiin byxii froontnuud deere soloto ilaltanuudiiji organizovaalagşa—bolьşeviig paartiiiji toiron byri niagtaar zagsahan baina.

Vraaçnuud, bojevoi xaninuud—komandiirnuudai hamgaduud—bultadaa, japoonsko bulimtaragşadiiji yibutasoxilgodo şin zorigtoigoor tuhalalsahan baina.

Soveed praviitelьstviin glavaa nyxer Moolotov bolbol SSSR-ei Verxoovno Soveedei Gurbadaxi Seessi deere ton todoor iigeze xelehen baigaa: „Soveed praviitelьstvo xadaa eeriingee xilenyyd deere japoono-mançzuurska voinske çaastьnuudai zyghee jamarşji provokaaciiji tesexegyi. Mongol Aradai Respyyblikiin xilenyyd tuşaaşji mynee xadaa eneeniiji hanuulagdaxa baina. Xoorondoo tuhalalsaxa tuxai doogovoroigoo johoor, Mongol Aradai Respyyblikiin xilenyydiiji eeretee xabaatai xilenyyd şingieeree le erideer arşalxa bainabdi geze uridşalan hanuulxa johotoib".

Ede ygenyyd xadaa japoonsko vojeeşçinede hyreete hanuulga bolxo. Ulaan Aarmi xadaa MNR-iin seregyydtei eblerze, japoonsko samurainuudta preedmetne yroogiiji dabtaza ygexe, zygeer, xeregtei boloo haanь ene yroogiiji byri şangadxaxa.

Je. Mozzuuxin.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Телефоны: редактора — 8-44, отв. секретаря 8-23, Сельхозотдел — 7-55, Промотдел — 5-07.

БНАОСР-ай НЬЕН-ай типографи. бурглавлит № 1117